

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.12.2014.
COM(2014) 738 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

SEDMO GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI EUROPSKOG FONDA ZA RIBARSTVO (2013.)

{SWD(2014) 352 final}

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	UKUPNA OCJENA PROVEDBE EFR-a	1
2.1.	Financijska provedba EFR-a od strane država članica	1
2.2.	Glavna područja intervencije EFR-a	3
2.3.	Razvoj po prioritetnoj osi	3
2.4.	Provedba proračuna od strane Komisije	4
2.5.	Korištenje tehničke pomoći od strane država članica	5
2.6.	Korištenje tehničke pomoći od strane Komisije	5
2.6.1.	Informacijske tehnologije	5
2.6.2.	Jedinica potpore za Europsku mrežu ribolovnih područja	5
2.6.3.	Studije	5
2.6.4.	Privremeno osoblje	5
2.7.	Koordinacija EFR-a sa strukturnim fondovima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)	6
2.8.	Pripremni posao za programsko razdoblje 2014. – 2020.: Europski fond za pomorstvo i ribarstvo	6
3.	OCJENA PROVEDBE EFR-A PO OSI	6
3.1.	Os 1.	6
3.1.1.	Gospodarski učinak ribarske flote EU-a u 2012. (na temelju Godišnjeg gospodarskog izvješća iz 2014. – podaci iz 2012.)	6
3.1.2.	Trajna obustava ribolovnih aktivnosti	6
3.1.3.	Privremena obustava ribolovnih aktivnosti	7
3.1.4.	Ulaganja u ribarska plovila i selektivnost	7
3.1.5.	Društveno-gospodarska kompenzacija za upravljanje ribarskom flotom	7
3.2.	Os 2.	7
3.2.1.	Slatkovodno ribarstvo	7
3.2.2.	Akvakultura	7
3.2.3.	Prerada	9
3.3.	Os 3.	9
3.3.1.	Ribarske luke, iskrcajna mjesta i zakloništa	9
3.3.2.	Razvoj novih tržišta i promotivne kampanje	9
3.3.3.	Pilot-operacije	9
3.4.	Os 4.	10
4.	Prvi skup operativnih zaključaka o EFR-u za razdoblje 2007. – 2013.	10

IZVJEŠĆE KOMISIJE

**SEDMO GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI EUROPSKOG FONDA ZA
RIBARSTVO (2013.)**

1. UVOD

U skladu s člankom 68. Uredbe o Europskom fondu za ribarstvo (EFR)¹, Komisija svake godine do 31. prosinca Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija mora dostaviti izvješće o provedbi EFR-a. Izvješće se temelji na ispitivanju i procjeni od strane Komisije godišnjeg izvješća država članica i svih ostalih dostupnih informacija. Sadržava i analizu provedbe nekih ključnih mjera EFR-a.

Prateći Radni dokument službi Komisije sadržava sažetak provedbe EFR-a u svakoj državi članici kao i pet tablica s detaljnim podacima o financijskom izvršenju². U skladu s Uredbom, sadržava i sažetak revizija sustava upravljanja i kontrole uspostavljenih u državama članicama, koje su obavljene po nalogu Komisije, te sažetak ishoda revizija pomoći iz EFR-a koje su obavile države članice te, prema potrebi, prikaz učinjenih financijskih ispravaka.

Ovo izvješće predstavlja ukupnu ocjenu provedbe EFR-a od strane država članica i Komisije tijekom 2013. što je posljednja godina programiranja. U nekim slučajevima podaci koje su dostavile države članice bili su dovoljni za opsežniju analizu do 31. svibnja 2014. čime je osigurana obuhvatnija slika aktualne provedbe EFR-a manje od dvije godine prije roka za provedbu EFR-a na terenu (31. prosinca 2015.).

2. UKUPNA OCJENA PROVEDBE EFR-A

2.1. Financijska provedba EFR-a od strane država članica

Ovjerena privremena plaćanja koja su poslale države članice u 2013. iznosila su 544 milijuna EUR u usporedbi s 589 milijuna EUR u 2012. Do 31. svibnja 2014. izdvajanja iz EFR-a iznosila su 3,413 milijarda EUR. To predstavlja povećanje od 18 % u odnosu na 31. svibnja 2013. (515 milijuna EUR u jednoj godini)

Javni nacionalni doprinos do 31. svibnja 2014. iznosio je 2,088 milijarda EUR što predstavlja povećanje od 360 milijuna EUR u odnosu na svibanj 2013. (porast od 21 %). Te brojke pokazuju znatno ubrzanje nacionalnih izdvajanja tijekom prethodnih dvanaest mjeseci što bi moglo ukazivati na to da države članice počinju prevladavati poteškoće nastale u razdoblju fiskalne konsolidacije.

Tijekom tog istog razdoblja, privatni doprinosi mjerama koje se podupiru iz EFR-a iznosili su 2,497 milijarda EUR. Privatni doprinosi mogu se naći uglavnom u preradi (42,67 %), akvakulturi (23,25 %) i ulaganjima u ribarska plovila (9,68 %). Zajedno te mjere čine 75 % ukupnih privatnih sredstava.

Ukupno, ulaganja u sektor ribarstva i akvakulture za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. svibnja 2014. iznosila su 8 milijarda EUR: 42,67 % iz EFR-a, 26,11 % iz javnih nacionalnih doprinosa i 31,22 % iz privatnih sredstava.

U smislu učinka financijske poluge svaki izdvojeni euro potpore iz EFR-a stvara 1,34 EUR izdvojene nacionalne potpore, 0,732 EUR privatnih sredstava i 0,612 EUR javnih nacionalnih

¹ Članak 68. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 od 27. srpnja 2006. o Europskom fondu za ribarstvo, SL L 120, 15.8.2006.

² Tablica I. Financijsko izvršenje u regijama koje su obuhvaćene ciljem konvergencije.
Tablica II. Financijsko izvršenje u regijama koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije.
Tablica III. Financijsko izvršenje u regijama koje su obuhvaćene i onima koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije.
Tablica IV. Programirani iznosi EFR-a prema prioritetnim osima i državi članici.
Tablica V. Ovjereni izdaci EFR-a prema prioritetnoj osi i državi članici.

doprinos³. Pravila o intenzitetu potpore i sufinanciranju u velikoj mjeri određuju takav učinak financijske poluge, ali ne u cijelosti. Primjerice, stope intenziteta potpore i sufinanciranja iste su za akvakulturu, preradu i prodaju, a čak i ako je javni nacionalni doprinos sličan, privatni doprinosi u preradi mnogo su veći.

Tablica u nastavku prikazuje učinak financijske poluge po osi i po kategoriji mjere.

Mjere	Učinak financijske poluge 1 EUR-a u		
	ukupnim (javnim + privatnim) nacionalnim sredstvima (EUR)	nacionalnim javnim sredstvima (EUR)	sredstvima privatnih doprinosa (EUR)
1.1.: Trajna obustava ribolovnih aktivnosti	0,711	0,705	0,006
1.2.: Privremena obustava ribolovnih aktivnosti	0,646	0,646	0,000
1.3.: Ulaganja u ribarska plovila i selektivnost	3,257	0,777	2,480
1.4.: Gospodarski ribolov koji se obavlja malim plovilima i u obalnom području	0,655	0,429	0,227
1.5.: Društveno-gospodarska naknada za upravljanje ribarskom flotom	1,482	0,656	0,827
2.1.: Akvakultura	1,613	0,435	1,179
2.2. Slatkovodno ribarstvo	1,503	0,447	1,056
2.3. Prerada i prodaja proizvoda ribarstva	2,503	0,542	1,961
3.1.: Zajednička djelovanja	1,152	0,930	0,221
3.2.: Zaštita i razvoj vodene flore i faune	0,652	0,558	0,094
3.3.: Ribarske luke, iskrcajna mjesta i zakloništa	0,756	0,611	0,145
3.4.: Razvoj novih tržišta i promotivne kampanje	0,702	0,566	0,137
3.5.: Pilot-operacije	1,300	0,912	0,389
3.6.: Preinaka ribarskih plovila u svrhu njihove prenamjene	4,204	1,567	2,637
4.1.: Razvoj ribarskih područja	1,153	0,441	0,712
5.1.: Tehnička pomoć	0,483	0,480	0,003
Ukupno	1,344	0,612	0,732

Najjači učinci financijske poluge mogu se naći u mjerama kojima se podupire preinaka ribarskih plovila u svrhu njihove prenamjene, ulaganje u ribarska plovila, prerada ribe i akvakultura. S obzirom na nacionalne javne doprinose, učinci financijske poluge najjači su u odnosu na mjere kojima se podupire preinaka ribarskih plovila u svrhu njihove prenamjene, zajedničko djelovanje, pilot-operacije i ulaganje u ribarska plovila. U pogledu sufinanciranja privatnog sektora, najjači učinci financijske poluge odnose se na preinake ribarskih plovila u svrhu njihove prenamjene, ulaganja u ribarska plovila, preradu ribe i trženje, akvakulturu i slatkovodni ribolov).

³ Od 31. svibnja 2014.

Gore navedeni ukupni učinak financijske poluge manji je od 1,67 EUR iz Financijskog instrumenta za upravljanje ribarstvom (FISR) (2000. – 2006.)⁴, od čega je 0,56 EUR bila nacionalna javna potpora, a 1,11 EUR privatna potpora.

2.2. Glavna područja intervencije EFR-a

U tablici u nastavku uspoređene su razine izdvajanja za pet najvažnijih mjera do kraja srpnja 2012., svibnja 2013., odnosno svibnja 2014.:

31. srpnja 2012.	31. svibnja 2013.	31. svibnja 2014.
Trajna obustava (19,61 %)	Prerada (17,41 %)	Prerada (16,65 %)
Akvakultura (12,98 %)	Trajna obustava (17,25 %)	Trajna obustava (15,44 %)
Prerada (12,79 %)	Akvakultura (14,83 %)	Akvakultura (14,43 %)
Ribarske luke (10,89 %)	Ribarske luke (11,46 %)	Ribarske luke (11,61 %)
Privremena obustava (7,67 %)	Privremena obustava (7,40 %)	Razvoj ribarskih područja (9,25 %)

Situacija 31. svibnja 2014. bila je u bitnome ista kao i prethodne godine, osim za os 4.⁵ u kojoj je između svibnja 2013. i svibnja 2014. došlo do poboljšanja od gotovo 30%. Međutim, kao što je objašnjeno u nastavku, os 4. još uvijek zaostaje za ostalim osima.

Koncentracija izdvajanja iz EFR-a za tih pet mjera prilično je visoka (67,39%); međutim, p za 31. svibnja 2014. pokazuje blagi pad u usporedbi s istim iznosom prethodne godine (68,86 %). Zanimljivo je da se napredak u okviru osi 4., takva (blaga) promjena mogla bi ukazivati na to da druge mjere privlače više izdvajanja nego prethodnih godina.

Valja napomenuti da je od tih pet područja trajna obustava jedina mjera koja kontinuirano pada po važnosti (-21,5%). Isto se odnosi na privremenu obustavu koja je činila 6,76 % izdvajanja do 31. svibnja 2014. (-12% u odnosu na 31. srpnja 2012.). Taj bi trend mogao ukazivati na to da mjere koje se odnose na tradicionalnu flotu gube na važnosti.

2.3. Razvoj po prioritetnoj osi

U tablici u nastavku prikazan je razvoj relativne važnosti ukupnih izdvajanja prema prioritetnoj osi za razdoblje od srpnja 2012. do svibnja 2014.

Tablica potvrđuje relativni pad osi 1. (-16%) i brzi napredak osi 4. Napreduje i os 3., iako sporije. Do 31. svibnja 2014. os 2. bila je najvažnija; to odgovara prvobitnoj raspodjeli sredstava iz EFR-a.

Prioritetna os	31. srpnja 2012.	31. svibnja 2013.	31. svibnja 2014.
Os 1.	33,05 %	30,42 %	27,77 %
Os 2.	28,96 %	32,64 %	31,44 %
Os 3.	27,59 %	27,38 %	28,46 %

⁴ Mjereno na razini ovjerenih plaćanja.

⁵ U okviru osi 4. nema pojedinačnih mjera. Stoga usporedba ukupne osi s pojedinačnim mjerama u drugim osima donekle narušava usporedbu.

Os 4.	7,1 %	7,2 %	9,25 %
Os 5.	3,29 %	2,42 %	3,07 %

U tablici u nastavku prikazan je odnos između stvarnih izdvajanja i planiranih izdataka za programsko razdoblje prema prioritetnoj osi.

Prioritetna os	31. srpnja 2012.	31. svibnja 2013.	31. svibnja 2014.
Os 1.	67,24 %	74,36 %	79,61 %
Os 2.	56,6 %	77,47 %	86,77 %
Os 3.	57,8 %	67,31 %	83,80 %
Os 4.	28 %	44,60 %	56,89 %
Os 5.	44,04 %	44,60 %	65,34 %
Ukupno EFR	56,31 %	67,37 %	79,33 %

Do 31. svibnja 2014. izdvojeno je samo 79 % sredstava EFR-a. Unatoč ubrzanju od srpnja 2012., znatan dio sredstava EFR-a još nije izdvojen, što je, kao i u slučaju ovjerenih plaćanja, razlog za određenu zabrinutost, s obzirom da je krajnji rok za prihvatljivost izdataka 31. prosinca 2015.

U okviru osi 2. i 3. izdvajanja su najviše napredovala, pri čemu os 2. bilježi najveći napredak u referentnom razdoblju. Brz napredak ostvaren je u okviru osi 4., ali ona još uvijek zaostaje.

2.4. Provedba proračuna od strane Komisije

U smislu godišnjih izdvajanja, 2013. izdvojeno je 16,4% (691,5 milijuna EUR) ukupnih sredstava za razdoblje od 2007. do 2013., od čega 528,35 milijuna EUR za regije koje su obuhvaćene ciljem konvergencije i 163,15 milijuna EUR za regije koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije.

U smislu plaćanja tijekom 2013., plaćeno je 12,7% (546,78 milijuna EUR) ukupnih sredstava, od čega 78,9% za regije koje su obuhvaćene ciljem konvergencije (431,35 milijuna EUR) i 21,1% za regije koje nisu obuhvaćene ciljem konvergencije (115,43 milijuna EUR). Ta su plaćanja izvršena u obliku pretfinanciranja (Hrvatska) i privremenih plaćanja. Dodatni podaci navedeni su u Prilogu 1. i popratnom Radnom dokumentu službi.

2.5. Korištenje tehničke pomoći od strane država članica

U 2013. ukupno je 21 država članica izdvojila iznose u okviru proračuna za tehničku pomoć (os 5.). Države članice s većim izdvojenim iznosima bile su Nizozemska (58,3 % sredstava EFR-a dodijeljenih osi 5.), Slovenija (51,6%), Ujedinjena Kraljevina (51,2%), Portugal (38 %), Poljska (15,75 %) i Španjolska (10,9 %). Financirane aktivnosti uključivale su jačanje administrativnih mogućnosti, razvoja informacijskih tehnologija, promidžbe i informiranja, kao i potporu upravljanju i provedbi operativnih programa.

2.6. Korištenje tehničke pomoći od strane Komisije

Komisija je 2013. izdvojila 3,48 milijuna EUR iz proračuna tehničke pomoći za sljedeće:

2.6.1. Informacijske tehnologije

Komisija je izdvojila 0,35 milijuna EUR za računalnu opremu i usluge povezane s održavanjem i razvojem informacijskih sustava Komisije potrebnih za provedbu EFR-a.

2.6.2. Jedinica potpore za Europsku mrežu ribolovnih područja

Za Jedinicu potpore FARNET 2012. izdvojeno je 2,74 milijuna EUR. FARNET je i dalje imao važnu ulogu u provedbi osi 4. EFR-a s pomoću metodološke i tematske potpore upravljačkim tijelima i lokalnim akcijskim skupinama u ribarstvu (FLAG-ovima) (tematski seminari, posebni sastanci, *ad hoc* potpora u državama članicama). FARNET je doprinio vidljivosti osi 4. putem svojeg *web*-mjest, uključujući račune na nekoliko popularnih društvenih mreža (Facebook, Twitter, U-Tube, LinkedIn), prikupljanjem primjera projekata dobre prakse, redovitim biltenom i dvama izdanjima svojega časopisa.

2.6.3. Studije

0,4 milijuna EUR za provedbu studije „Provedba osi 4. EFR-a.”

Na temelju ankete koja je u rujnu 2013. provedena na inicijativu Komisije, studija o provedbi osi 4. pokazala je da je 312 skupina podupiralo preko 8 500 projekata i, prema procjenama, stvorilo 8 000 radnih mjesta, a podaci govore da je zadržano daljnjih 12 500 radnih mjesta. Studija je također potvrdila da se ovim inovativnim pristupom potpora iz Europskog fonda za ribarstvo doprinijelo stvaranju 220 MSP-ova i mikropoduzeća. Te će se brojke vjerojatno povećati na kraju programskog razdoblja, s obzirom da se provedba na terenu nastavila od trenutka provedbe ankete.

Provedba osi 4. rezultirala je faktorom financijske poluge od 1,15 što znači da je jedan euro iz EFR-a privukao dodatnih 1,15 EUR (iz privatnih i javnih izvora). Osim toga, FLAG-ovi očekuju da će se 61 % projekata nastaviti provoditi kada prestane potpora iz EFR-a. Unatoč nekim poteškoćama, općenito govoreći, projekata nije nedostajalo, a potražnja za sredstvima nadmašivala je ponudu.

Studija također pruža vrijedne smjernice za poboljšanje mehanizama provedbe tijekom razdoblja od 2014. do 2020. Za 15 država članica izdane su posebne preporuke po državama.

Ovo izvješće, zajedno sa sažetkom, dostupno je na *web*-mjestu GU MARE: http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/axis-4/index_en.htm

2.6.4. Privremeno osoblje

0,85 milijuna EUR za plaće privremenog osoblja uključenog u provedbu EFR-a, osobito kako bi se osiguralo propisno pokrivanje službenih jezika EU-a.

2.7. Koordinacija EFR-a sa strukturnim fondovima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)

Operativni programi pokazuju da su sve države članice od samog početka svjesne potrebe za osiguranjem dosljednosti i koordinacije provedbe EFR-a sa strukturnim fondovima i EPFRR-om. Operativni programi pružaju podatke o uspostavljenim sustavima (ili sustavima koji se uspostavljaju) u državama članicama kako bi se izbjeglo preklapanje, kako je utvrđeno člankom 6. Uredbe o EFR-u. Godišnja izvješća o provedbi država članica ne odnose se izričito na osnovne probleme koordinacije.

2.8. Pripremni posao za programsko razdoblje 2014. – 2020.: Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

Komisija je 2013. počela raditi na prijedlogu za novi fond, Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) koji će biti financijski instrument za potporu reformiranoj zajedničkoj

ribarstvenoj politici (ZRP) u razdoblju od 2014. do 2020. Prijedlog za EFPR u određenoj je mjeri bio utemeljen na ocjeni provedbe EFR-a. EFPR je donesen u svibnju 2014.

3. OCJENA PROVEDBE EFR-A PO OSI

3.1. Os 1.

3.1.1. Gospodarski učinak ribarske flote EU-a u 2012. (na temelju Godišnjeg gospodarskog izvješća iz 2014. – podaci iz 2012. ⁶)

Podaci za 2012. na kojima se temelji Godišnje gospodarsko izvješće za 2014. pokazuju sljedeće: iako se prihod koji je ostvarila ribarska flota smanjio u odnosu na 2011., troškovi su se još više smanjili, što je dovelo do toga da je ribarska flota EU-a u načelu bila profitabilnija nego 2011. Smanjenje prihoda u skladu je s padom ukupne težine i vrijednosti proizvoda ribarstva koje je iskrcala flota EU-a.

Ribarska flota EU-a ostvarila je 6,9 milijarda EUR prihoda, što je rezultiralo s 3,3 milijarde EUR bruto dodane vrijednosti, 1,3 milijarda EUR bruto dobiti i 458 milijuna EUR neto dobiti. Unatoč višim cijenama goriva, izdaci za energiju uglavnom su ostali nepromijenjeni jer je u floti EU-a pala potrošnja energije. To je rezultat različitih čimbenika, uključujući prijelaz na učinkovitije ribolovne alate uz potporu iz EFR-a i nacionalnu javnu potporu, smanjenje flote i promjene u ribolovnom ponašanju te dinamiku flote.

Međutim, taj se ukupno pozitivan razvoj u 2012. nije odnosio na sve flote. Pet nacionalnih flota ostvarilo je neto gubitke. Osim toga, dok se učinak velikih flota i flota u udaljenim vodama popravio u razdoblju od 2008. do 2012., učinak malih flota bilježio je tendenciju pada.

U pogledu zapošljavanja, u 2012. broj ribara bio je nešto iznad 120 000 ekvivalenata punom radnom vremenu.

3.1.2. Trajna obustava ribolovnih aktivnosti

Do 31. svibnja 2014., iz EFR-a su izdvojena sredstva za 4087 operacija trajne obustave ribolovnih aktivnosti (+2.5 % u odnosu na 31. svibnja 2013.), pri čemu je ukupni javni trošak iznosio 898,58 milijuna, od čega je 527,03 milijuna EUR iz EFR-a.

Iznosi izdvojeni po operaciji nisu se znatno promijenili u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan trošak po operaciji iznosi 220 064 EUR (četvrti najveći), od čega su 128 953 EUR sredstva iz EFR-a (treći najveći trošak).

3.1.3. Privremena obustava ribolovnih aktivnosti

Iako je blago smanjena u relativnim pojmovima, privremena obustava i dalje ostaje mjera koja se najviše koristila gledano po broju operacija (61 715 operacija, 51 % od ukupnog broja). Prosječni troškovi po operaciji ostaju najniži u EFR-u (6 158 EUR ukupnih troškova, 3 740 EUR troškova EFR-a), te se i dalje smanjuju od srpnja 2012. (-3.3 %).

3.1.4. Ulaganja u ribarska plovila i selektivnost

Operacije u ovim područjima ostaju drugi skup mjera u okviru EFR-a po broju korištenja (12 090 operacija); međutim njihova relativna važnost (9,99 %) bila je 10 % manja od one od 31. svibnja 2013.

⁶ Podaci koje su države članice prikupile u skladu s okvirom za prikupljanje podataka zaostaju dvije godine za realnim vremenom.

Ukupna ulaganja iznosila su 415 milijuna EUR, a ukupni javni dio iznosio je 173,23 milijuna EUR. Doprinos iz EFR-a javnom dijelu iznosio je 97,48 milijuna EUR (2,86 % ukupnih izdvajanja).

Trošak po operaciji iznosi 34 327 EUR (polovica prosječnog ukupnog troška), uz doprinos iz EFR-a od 8 063 EUR (manje od 30 % prosječnog doprinosa iz EFR-a). Privatni doprinos po operaciji iznosi 20 000 EUR.

3.1.5. Društveno-gospodarska kompenzacija za upravljanje ribarskom flotom

Broj operacija u ovom području relativno je nizak (5 416 operacija, 4,47 % od ukupnog broja), a vrlo su male i u smislu ulaganja (drugo najmanje ulaganje u čitavom EFR-u).

Ukupna ulaganja iznose 152,8 milijuna EUR, a ukupni javni doprinos iznosi 101,92 milijuna EUR. Doprinos iz EFR-a iznosio je 61,55 milijuna EUR (1,8 % izdvajanja iz EFR-a do 31. svibnja 2014.).

Trošak po operaciji iznosi 11 927 EUR (20 % od prosjeka), a doprinos iz EFR-a je 7 205 EUR (25 % prosječnog doprinosa iz EFR-a). Privatni doprinos vrlo je malen i iznosi 1 632 EUR (10 % prosječnog privatnog doprinosa mjerama koje se podupiru iz EFR-a).

3.2. Os 2.

3.2.1. Slatkovodno ribarstvo

Broj mjera za slatkovodni ribolov (članak 33. Uredbe o EFR-u) vrlo je nizak, a te su mjere male i u smislu ulaganja. To je treći najmanje korišteni skup mjera u EFR-u. Od 31. svibnja 2014. bilo je samo 944 operacija (0,78 % svih operacija). One čine tek 0,36 % ukupnih izdvajanja iz EFR-a, a to je najmanja stavka izdvajanja. Isto tako čine petu najpovoljniju mjeru u smislu izdvajanja iz EFR-a po operaciji, u iznosu od 12 967 EUR, što je manje od polovice prosječnog troška EFR-a po operaciji (28 192 EUR). Prosječno ukupno ulaganje po operaciji iznosi 32 456 EUR, što je također treće najmanje prosječno ukupno ulaganje. Prosječni javni nacionalni doprinos je ispod 5 800 EUR, a prosječni privatni doprinos po operaciji iznosi 13 696 EUR.

3.2.2. Akvakultura

Mjere za akvakulturu čine jedno od najvećih područja ulaganja za EFR. Broj operacija je malen (6 % od ukupnog broja), ali na njih se troši nesrazmjerni dio izdvajanja iz EFR-a (14,45 %). Ukupni trošak po operaciji iznosi 179 000 EUR (šesti najveći), od čega su 80 600 EUR privatni doprinosi (4 puta više od prosječnog privatnog doprinosa), a 68 333 EUR je iz EFR-a, što je dva i pol puta više od prosjeka. U apsolutnim iznosima, do 31. svibnja 2014. u 7 209 operacija iz područja akvakulture uloženo je 1,287 milijarda EUR, uključujući 492,6 milijuna EUR sredstava iz EFR-a, 214,05 milijuna EUR nacionalnih javnih doprinosa i 580,74 milijuna EUR privatnih sredstava. Ulaganja u akvakulturu drugo su najveće ulaganje za EFR iza prerade i znatno ispred trajne obustave.

Prema godišnjem gospodarskom izvješću (podaci za 2012.), u 2012. količina prodane robe dosegla je 1,39 milijuna tona, a vrijednost prodaje 4,37 milijarda EUR. To je porast od 3 % u količini prodane robe i 10 % u vrijednosti prodaje u 2012. u odnosu na 2011. Ukupni broj poduzeća bio je oko 15 000, a 90 % njih bila su mikropoduzeća (s manje od 10 zaposlenih).

Procjenjuje se da zapošljavanje u akvakulturi osigurava ukupno oko 80 000 radnih mjesta, a većina od njih su sa skraćenim radnim vremenom. Broj ljudi zaposlenih na puno radno vrijeme blago je opao, što bi moglo ukazivati na tendenciju prema većoj specijalizaciji. Nasuprot tome, prosječna plaća porasla je za 9 % u 2012. u odnosu na 2011.

Profitabilnost sektora akvakulture u EU pala je između 2011. i 2012., iako je i dalje bila pozitivna. Produktivnost rada u tom sektoru pala je za 4% u odnosu na 2011. i 2012. Pomorska akvakultura ostvarila je 165 milijuna EUR dobiti, potom slijedi sektor proizvodnje školjkaša s dobiti od 32 milijuna EUR i sektor slatkovodne ribe s gubicima od 32 milijuna EUR.

U rujnu 2014. Europski revizorski sud objavio je posebno izvješće pod nazivom „Učinkovitost potpore iz EFR-a za akvakulturu”. U izvješću stoji da mjere za potporu akvakulturi u razdoblju do 2013. nisu bile dobro osmišljene i provedene na razini EU-a kao ni na razini država članica te da EFR nije uspio ostvariti vrijednost za novac i dati učinkovitu potporu održivom razvoju akvakulture.

Revizori su utvrdili da okvir na razini EU-a i država članica nije bio odgovarajući okvir za ostvarivanje ciljeva EU-a u pogledu održivog razvoja akvakulture. Nacionalni strateški planovi i operativni programi država članica nisu osigurali dovoljno jasan temelj za podupiranje akvakulture, a države članice nisu imale usklađenu strategiju za taj sektor. Usmjeravanje sredstava EFR-a na projekte akvakulture često je bilo nezadovoljavajuće, a revizori su utvrdili da projekti obično nisu uspijevali ostvariti planirane rezultate.

Izvješće je dostupno na:

http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR14_10/QJAB14010ENC.pdf

Kako bi osiguralo ciljano trošenje sredstva EU-a dostupnih za akvakulturu, a nakon što su 2013. donesene strateške smjernice⁷ za održivi razvoj, Komisija je od nacionalnih nadležnih tijela zatražila da izrade višegodišnje nacionalne strateške planove za svoju državu. Ti planovi moraju biti usmjereni na uklanjanje najvažnijih prepreka razvoju akvakulture u EU-u (potreba za pojednostavljenjem administrativnih postupaka i osiguravanjem pristupa prostoru i vodi integriranim prostornim planiranjem, jačanje konkurentnosti sektora i iskorištavanje konkurentskih prednosti akvakulture EU-a (ravnopravni uvjeti). Komisija će se koristiti tim planovima kako bi državama članicama pomogla da odrede prioritete projekata koji se mogu financirati sredstvima novog fonda. Oslanjajući se na preporuke Suda i lekcije naučene tijekom razdoblja 2007. – 2013., Komisija se nada da će pristup ulaganjima u sektoru akvakulture, uz potporu sredstava Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo, biti usmjereniji na rezultate.

3.2.3. Prerada

U pogledu prerade, kao što je objašnjeno u prethodnim izvješćima o provedbi EFR-a, iako su operacije prerade relativno malobrojne (4,18 % od ukupnog broja), na njih otpada znatan dio izdvajanja iz EFR-a (16,65 %). Sljedeće države članice na preradu troše više od 16 % proračuna svojih operativnih programa (nacionalna financijska potpora i financijska potpora EU-a): Austrija (40 %), Litva (26 %), Portugal (25 %), Slovačka (24 %), Latvija (23 %), Malta (22 %), Ujedinjena Kraljevina (18 %) i Estonija (17 %). Države članice koje troše manje od 5 % proračuna svojih operativnih programa su Francuska (4 %), Belgija (2 %) i Nizozemska (2 %).

Trošak EFR-a po operaciji (112400 EUR) četiri puta je veći od prosječnog troška EFR-a (i peti po apsolutnoj vrijednosti). Privatni doprinos (220358 EUR) oko 10 puta je veći od prosječnog doprinosa iz EFR-a, a u apsolutnim iznosima je najveći. Ukupni trošak po operaciji (393718 EUR) drugi je najveći ukupni trošak po operaciji, a države članice poput Portugala, Litve, Malte i Grčke osiguravaju više od 500 000 EUR potpore po operaciji. Prerada privlači visoke razine privatnih sredstava. Ukupna ulaganja u sektor prerade do 31.

⁷

Strategic Guidelines for the sustainable development of EU aquaculture COM(2013)229

svibnja 2014. iznosila su 1,99 milijarda EUR za 5 057 operacija. To uključuje 568,4 milijuna EUR iz EFR-a, 308 milijuna EUR nacionalnih javnih sredstava i 1,114 milijarde EUR privatnih sredstava.

3.3. Os 3.

3.3.1. Ribarske luke, iskrcajna mjesta i zakloništa

Do 31. svibnja 2014. iz EFR-a su dani doprinosi za 1 446 infrastrukturnih projekata (1,2% ukupnih operacija EFR-a).

Ukupna ulaganja iznose 695,97 milijuna EUR, uz javni doprinos od 639,6 milijuna EUR (396,4 milijuna EUR su sredstva iz EFR-a).

Infrastrukturni projekti najskuplji su u smislu ukupnih ulaganja po projektu (481 306 EUR), u smislu financiranja iz EFR-a (274 111 EUR, gotovo 10 puta više od prosjeka) te u smislu nacionalnih javnih doprinosa (167 518 EUR). Privatna sredstva po projektu (39 677 EUR, gotovo dvostruko više od prosječnog privatnog doprinosa) skromna su i relativno neznatna u usporedbi s istim iznosom za preradu.

3.3.2. Razvoj novih tržišta i promotivne kampanje

Do 31. svibnja 2014. broj financiranih operacija u tom području bio je relativno malen (2 232 operacije, 1,84% od ukupnog broja). Međutim, uključeni iznosi bili su znatni: 222,22 milijuna EUR ukupnih ulaganja, uz javni doprinos od 204,4 milijuna EUR (130,56 milijuna EUR sredstva su iz EFR-a što je 3,82 % ukupnih izdvajanja iz EFR-a).

Operacije iz tog područja najpovoljnije su u okviru osi 3. Ukupna ulaganja po projektu iznose 99 560 EUR; 58 492,5 EUR su sredstva iz EFR-a, 33 082 EUR sredstva su nacionalnih javnih doprinosa, a 7 985 privatna sredstva.

3.3.3. Pilot-operacije

Pilot-operacije ključ su za promicanje inovacija u EFR-u. U šestom izvješću o provedbi EFR-a, Komisija je izrazila svoju zabrinutost s obzirom na mali broj operacija i visoku ovisnost tih operacija o javnoj potpori. Podaci od 31. svibnja 2014. potvrđuju tu zabrinutost. Broj operacija (592) ostao je vrlo nizak (0,49% od ukupnog broja), unatoč značajnom napretku koji je ostvaren od 31. svibnja 2013. (+18%).

Ukupno ulaganje po operaciji (350 193 EUR) treće je najveće ulaganje u EFR-u i u porastu je. Učinak financijske poluge i dalje je ispod prosjeka EFR-a, osobito privatni dio, koji se čak i smanjio u usporedbi s prethodnom godinom. Time se pokazuje nespремnost da se privatna sredstva ulažu u riskantne projekte.

3.4. Os 4.

Provedba osi 4. znatno je napredovala u 2013. Države članice koje provode os 4., ukupno 21 država članica, odabrale su svoje FLAG-ove i do svibnja 2014. dosegnut je broj od 312 skupina.

Svi dionici, FLAG-ovi i predlagatelji projekata, te upravljačka i posrednička tijela u okviru osi 4. bili su vrlo zaposleni tijekom 2013. u aktivnoj pripremi, odabiru, odobravanju i plaćanju projekata. Vezani podaci pokazuju stabilan rast u odobravanju projekata: dok je krajem 2012. na terenu odabrano tek 2 756 projekata, ta je brojka u jednoj godini narasla na 6 353 projekta. Taj je trend nastavljen i do 31. svibnja 2014. odobreno je 8 800 projekata za ukupna izdvajanja iz EFR-a u iznosu od 328 milijuna EUR. Ukupna procijenjena vrijednost tih projekata bila je više od 690 milijuna EUR.

Neke države članice izmijenile su svoja dodijeljena sredstva u okviru osi 4. u 2013. Dvije države članice s najvećim proračunima za os 4. (Poljska i Rumunjska) nedavno su smanjile svoja dodijeljena sredstva zbog čega je ukupni proračun osi 4. iznosio tek nešto više od 500 milijuna EUR.

4. PRVI SKUP OPERATIVNIH ZAKLJUČAKA O EFR-U ZA RAZDOBLJE 2007. – 2013.

- Poboljšala su se i izdvajanja i ovjereni izdaci na razini država članica, ali još uvijek ima prostora za napredak.

Do kraja 2013., samo dvije godine prije završetka provedbe EFR-a, ovjerena privremena plaćanja koja su poslale države članice čine tek nešto više od polovice ukupnih dodijeljenih sredstava iz EFR-a. Omjer izdvajanja na nacionalnoj razini u ovoj fazi znatno je veći (80 %), ali još je uvijek ispod idealnih/očekivanih 100 %.

Te niske brojke pred kraj programskog razdoblja mogle bi značiti da države članice neće moći u potpunosti iskoristiti 20 % sredstava dostupnih za potporu provedbi zajedničke ribarstvene politike osim ako u vremenu preostalom do kraja programskog razdoblja, tj. do 31. prosinca 2015., ne budu osigurana dodatna sredstva.

- Trendovi koji su zapaženi u prethodnim izvješćima o provedbi potvrđeni su; mjere za flotu postupno su se smanjivale, iako su još uvijek važne. Akvakultura i prerada ostaju važna područja ulaganja za EFR. Os 4. postupno napreduje.

U posljednje dvije godine (2012. – 2013.) uočljiv je pad potpore iz EFR-a mjerama u okviru osi 1., dok je potpora mjerama u okviru osi 2. porasla i za akvakulturu i za preradu, uz visoku razinu privatnih sredstava za preradu. Ulaganja u akvakulturu bila su, iza ulaganja za preradu, drugo najveće ulaganje za EFR. Čini se da i os 3. napreduje, iako sporije. Provedba osi 4. dobro je napredovala u 2013., ali još uvijek zaostaje za ostalima.

- Opći zaključci o reviziji. GU MARE 2013. provela je pregled rada tijela za reviziju u pojedinim državama članicama. Provedena je revizija sedam operativnih programa. GU MARE zaključila je da je u svim slučajevima mišljenje tijela za reviziju bilo pouzdano (iako su bila potrebna neka poboljšanja).

**FINANCIJSKO IZVRŠENJE EFR-A OD STRANE KOMISIJE U REGIJAMA KOJE SU
OBUHVAĆENE CILJEM KONVERGENCIJE I REGIJAMA KOJE NISU**

Država		Odlučeno a	Izdvojeno b	Plaćeno c	% (b) / (a)	% (c) / (a)
Belgija	Razdoblje 2007. – 2013.	26 261 648,00	26 261 648,00	15 856 227,33	100,00 %	60,38 %
	Financijska godina: 2013.	4 566 926,00	4 566 926,00	0,00		
Bugarska	Razdoblje 2007. – 2013.	71 742 671,00	71 742 671,00	30 422 962,96	100,00 %	42,41 %
	Financijska godina: 2013.	14 817 432,00	14 817 432,00	5 920 289,26		
Češka Republika	Razdoblje 2007. – 2013.	27 106 675,00	27 106 675,00	19 509 468,35	100,00 %	71,97 %
	Financijska godina: 2013.	4 395 714,00	4 395 714,00	0,00		
Danska	Razdoblje 2007. – 2013.	133 675 169,00	133 675 169,00	83 243 496,02	100,00 %	62,27 %
	Financijska godina: 2013.	20 249 424,00	20 249 424,00	2 127 292,84		
Njemačka	Razdoblje 2007. – 2013.	137 537 645,00	137 537 645,00	81 831 242,83	100,00 %	59,50 %
	Financijska godina: 2013.	22 785 090,00	22 785 090,00	15 490 828,28		
Estonija	Razdoblje 2007. – 2013.	84 568 039,00	84 568 039,00	54 336 527,77	100,00 %	64,25 %
	Financijska godina: 2013.	15 488 132,00	15 488 132,00	12 107 723,59		
Irska	Razdoblje 2007. – 2013.	42 266 603,00	42 266 603,00	33 467 120,83	100,00 %	79,18 %
	Financijska godina: 2013.	7 350 203,00	7 350 203,00	0,00		
Grčka	Razdoblje 2007. – 2013.	207 832 237,00	207 832 237,00	145 700 703,39	100,00 %	70,10 %
	Financijska godina: 2013.	29 020 837,00	29 020 837,00	50 836 540,00		
Španjolska	Razdoblje 2007. – 2013.	1 117 001 406,00	1 117 001 406,00	666 766 521,03	100,00 %	59,69 %
	Financijska godina: 2013.	164 369 114,00	164 369 114,00	67 686 522,28		
Francuska	Razdoblje 2007. – 2013.	213 025 429,00	213 025 429,00	131 616 673,94	100,00 %	61,78 %
	Financijska godina: 2013.	32 728 219,00	32 728 219,00	34 523 047,25		
Hrvatska	Razdoblje 2007. – 2013.	8 700 000,00	8 700 000,00	2 175 000,00	100,00 %	25,00 %
	Financijska godina: 2013.	8 700 000,00	8 700 000,00	2 175 000,00		
Italija	Razdoblje 2007. – 2013.	414 060 995,00	414 060 995,00	240 995 602,39	100,00 %	58,20 %
	Financijska godina: 2013.	63 740 728,00	63 740 728,00	77 515 835,93		
Cipar	Razdoblje 2007. – 2013.	19 724 418,00	19 724 418,00	15 546 048,76	100,00 %	78,82 %
	Financijska godina: 2013.	2 987 900,00	2 987 900,00	65 839,24		
Latvija	Razdoblje 2007. – 2013.	125 015 563,00	125 015 563,00	102 422 830,92	100,00 %	81,93 %
	Financijska godina: 2013.	22 451 354,00	22 451 354,00	16 022 380,73		
Litva	Razdoblje 2007. – 2013.	54 713 408,00	54 713 408,00	39 794 284,68	100,00 %	72,73 %
	Financijska godina: 2013.	9 332 205,00	9 332 205,00	11 169 512,89		
Luksemburg	Razdoblje 2007. – 2013.	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Financijska godina: 2013.	0,00	0,00	0,00		
Mađarska	Razdoblje 2007. – 2013.	34 769 572,00	34 769 572,00	25 655 937,59	100,00 %	73,79 %

	Financijska godina: 2013	6 540 370,00	6 540 370,00	4 216 277,97		
Malta	Razdoblje 2007. – 2013.	8 372 329,00	8 372 329,00	4 493 345,49	100,00 %	53,67 %
	Financijska godina: 2013	1 645 221,00	1 645 221,00	1 630 914,58		
Nizozemska	Razdoblje 2007. – 2013.	48 578 417,00	48 578 417,00	27 186 099,98	100,00 %	55,96 %
	Financijska godina: 2013	7 358 771,00	7 358 771,00	5 982 530,89		
Austrija	Razdoblje 2007. – 2013.	5 259 318,00	5 259 318,00	4 722 272,76	100,00 %	89,79 %
	Financijska godina: 2013	790 279,00	790 279,00	347 511,09		
Poljska	Razdoblje 2007. – 2013.	734 092 574,00	734 092 574,00	390 177 612,90	100,00 %	53,15 %
	Financijska godina: 2013	126 330 307,00	126 330 307,00	116 130 228,87		
Portugal	Razdoblje 2007. – 2013.	226 746 668,00	226 746 668,00	146 115 817,00	100,00 %	64,44 %
	Financijska godina: 2013	36 914 101,00	36 914 101,00	34 325 919,48		
Rumunjska	Razdoblje 2007. – 2013.	196 181 626,00	196 181 626,00	87 676 530,55	100,00 %	44,69 %
	Financijska godina: 2013	45 362 301,00	45 362 301,00	55 376 542,06		
Slovenija	Razdoblje 2007. – 2013.	21 640 283,00	21 640 283,00	13 481 826,73	100,00 %	62,30 %
	Financijska godina: 2013	3 071 793,00	3 071 793,00	4 345 441,02		
Slovačka	Razdoblje 2007. – 2013.	12 898 749,00	12 898 749,00	8 304 073,77	100,00 %	64,38 %
	Financijska godina: 2013	2 543 929,00	2 543 929,00	3 133 897,42		
Finska	Razdoblje 2007. – 2013.	39 448 827,00	39 448 827,00	27 428 599,57	100,00 %	69,53 %
	Financijska godina: 2013	5 975 800,00	5 975 800,00	5 086 898,73		
Švedska	Razdoblje 2007. – 2013.	54 664 803,00	54 664 803,00	35 167 059,56	100,00 %	64,33 %
	Financijska godina: 2013	8 280 751,00	8 280 751,00	10 167 185,03		
Ujedinjena Kraljevina	Razdoblje 2007. – 2013.	134 201 597,00	134 201 597,00	62 339 357,56	100,00 %	46,45 %
	Financijska godina: 2013	23 710 811,00	23 710 811,00	10 392 606,72		
Ukupno	Razdoblje 2007. – 2013.	4 200 086 669,00	4 200 086 669,00	2 496 433 244,66	100,00 %	59,44 %
	Financijska godina: 2013	691 507 712,00	691 507 712,00	546 776 766,15		